

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrť leta 1 gl. 20 kr.
V tiskarni sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za 1/2 leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LII.

V Ljubljani, 22. decembra 1899.

List 51.

Odsevi svete noči.

I.

Vstani, vstani, Izrael!
Vstani in poglej!
Zvezda sreče
nad teboj trepeče ...
V toliki milini,
v toliki bližini
nisi videl je doslej!

Kolikrat čez dan
hrepeniš po njej,
hrepeniš zaman
tja do sinjih mej ...

Vstani, vstani
Izrael iz spanja!
Take rajske sreče
nikdo je ne sanja,
nikdar in nikjer ...

II.

Na planinah in v dolinah
sanjajo drevesa,
gosto ivje — zimsko cvetje
noč na veje stresa ...

Gozdni potok svojih valčkov
dalje več ne vodi;
silni mraz mu je naznanil:
Mir nocoj ti bodi!...

III.

Mir!!

In res je v meni
Mirno kot v gomili;
le potoček pesemc
gori k nebu sili.

Rad bi slavo svetil
v zvezdic zlatem krogu,

rad bi pel s krilatci:
Hvala bodi Bogu!

IV.

Mrzla zima! A na mojih
jaslih vse je zeleneče;
in nad njimi se krilavec
ziblje v gorkih dibih sveče ...
Pleši, pleši, moj krilavec.
dokler plamen ne ugasne;
rajaj, rajaj, moja duša,
dokler čutiš ure krasne!

V.

O sveta noč!
Ko bi nocoj me kakor včasi
objela s krili mehкими,
blažila z dihi lehkimi
tam daleč, daleč v rodni vasi.
O mila noč!
Od cerkve skozi ozko okno
priplavali bi znani glasi;
in v skromni koči skromnih src
božični bi se dvigal sprev — —
O sladka noč!
Vsa ta milina bi se v meni
strnila v rajskomil odsev:
srce presrečno v hvalne pesmi
vso gorko bi izlilo moč:
O sveta noč! jaz nisem v tebi,
le ti si v meni, sveta noč!

VI.

Brez Tebe? Ne! Brez Tebe,
Devica vseh devic,
ne smem skieniti teh vrstic ...
Kot nekđaj so veseli
pastirci prihiteli
tja v razsvitljeni hlev. —
Tako so misli k Tebi
nocoj mi splavale

in tiho prisluškvale:
kot da bi pesem Tvoja
še vedno brez pokoja
zvenela Jezusu.

VII.

Spavaj, spavaj, sinek moj!
Mirni vsi so logi
miren ves je Betlehem.
Betlehem ubogi . . .

Le bogato to srce
poje v prsih vnetih,
kakor naš Jeruzalem
v svojih dnevih svetih.

V osamelih sem nočeh
sanjala o rajju.
Zdaj usnivam raja pol
v svojem naročaju . . .

Spavaj, spavaj, sinek moj!
Zvezde ti z višave
kakor solncu novemu
sipajo : ozdrave.

VIII.

Zemlja drhti
v zadnjih objemih
svete noči . . .

Tvojo radost,
vso bi izpil ti
tvojo sladkost.

Blaženi čas!
Ko bi objeti
mogel te jaz:

Pa bi bogat
v čase minole
pustil te rad . . .

Miroselaki.

Delalnost, varčnost in pobožnost: trije stebri družinske sreče Slovencev.

(Konec.)

II. Drugi stebler družinske sreče je varčnost. Kar človek zasluži, to naj prav porablja. Stroški so pa trojni. Potrebni, koristni in zabavni. Varčno gospodarstvo je v tem, da si vsak dovoli le potrebnih stroškov, da se posvoje in stanu primerno oblači in živi in se umazane lakomnosti tako varuje, kakor pogubne potratljivosti. Imena modrega gospodarja je vreden, kdor svoje premoženje tako porablja, da sebe in svojo družino s potrebnim preskrbi, vsem dolgovanjem zadosti in še kaj prihrani za čas večjih potreb.

Slabo se bo najemniku in rokodelcu godilo, kateri vse, kar ob delalniku zasluži, ob nedeljah, pri litru zapije, s kartami zaigra, v posvetnih veselicah potratiti in nespametno zapravi; beraška palica ga čaka v starosti in očitaneje pri vsaki dobljeni miloščini. On ne bo imel vsakdanjega kruha. Ni dobro za družino, v kateri ni krščanska varčnost modra gospodinja,

ampak v jedi. pijači in vsem življenju razkošnost in potratljivost. Kmalu bodo vsi kruha stradali. Kaj naj rečemo o takem gospodarju, ki po krémah in pri igri zapravlja premoženje. Kaki žalostni nasledki izvirajo za gospodarstvo in družine, ako gospodarji ne le ob nedeljah in praznikih, ampak tudi ob delalnikih sede po gostilnah, tratijo dragi čas, opuščajo delo in zapravljajo premoženje. Dandanes se širi zelo razvada, da kmetovalci obrtniki, rokodelci, delalci praznujejo preveč delavne dneve, premalo pa nedeljo in praznik. Tako so v nekem kraju na Slovenskem kmetiški gospodarji radi obiskovali neko gostilno ne le ob nedeljah, temveč tudi ob ponedeljkih. Gostilničar jim je dajal na upanje pijačo, tako da so nekateri velike svote na pijači dolžni bili. Kar se zgodí, da je l 1893 toča uničila poljske pridelke. Škoda je bila cenjena, in deželna gosposka je dovolila precejšnjo svoto denarja v podporo kmetovalcem. Za podporo so se oglasili vsi prizadeti posestniki. Pri delitvi podpore se je oziralo pa le na zadolžene gospodarje, ker tiste so smatrali za narbolj potrebne. Neki sicer imoviti gospodar pa ni bil obdarovan in ta je rekel pri tej priliki te jako pomenljive besede: „Ako hočejo izvedeti potrebne gospodarje, naj gredo vprašat gostilničarja, ta bo lahko povedal, kateri je bolj zadolžen.“

Neki dopisnik piše v nekem dunajskem listu o tej reči tako-le: „Vsak red se opira na neko strogost in zabranjuje zapravljivost, ki človeku le škoduje. Kjer je red, tam je tudi pravičnost. Krivica in hudobna dela človeka v nesrečo pripravijo. Priden kmet že še izhaja, zapravljivi in neredni pa si nič ne opomore, če mu tudi odpuste ves davek in bi mu posli delali zaastonj. Pri uradnikih je prav tako. Kdor ne izhaja s 1000 goldinarji, temu tudi večja svota ne zado- stuje. Zato naj se kaznujejo zapravljivci, ki svoje otroke v revščino tišče in občini v oskrb izročé. Kdor ima službo v uradu, ima najmanj eden goldinar na dan. Delalcu pa večkrat oponašajo njegovo plačo, tudi posle zavidajo radi plače, ne pa zavoljo dela. Sinovi dobrih starišev redno cerkev obiskujejo in poslušajo tudi pridige. Sinovi zani- kernih starišev pa postopajo okoli cerkve ter nočejo poslušati božje besede, in uganjajo še večkrat nerodnosti.“

Varčnosti treba je posebno tistim, ki živijo od dela svojih rok, in kateri včasih le malo zaslužijo. Zasluži se že dosti lahko denar, le treba ga je prav rabiti. Ne smejo pa delalci tako ravnati kakor tisti, kateri so nekoč sneg kidali na železnični progí in so ves zaslužek pustili v gostilni. Nekateri se celo izgovarjajo: češ, ves

teden trdo delamo; zato pa nam gre že v nedeljo ena merica pijače. Potem se rado prigodi, da se obilno pijače vžije. Ni še dolgo, da je prišel delalec nedeljo v neki urad iskat pravice za ženitovanje. Bil je pa precej vinien, tako, da se je kar na leseno klop vlegel. Ko se mu je pozneje očitala njegova pijanost in nedostojno vedenje, je odgovoril, da si mora v nedeljo privoščiti veselje ter pijače, vsaj trdo dela ob delalnikih. Za potrebo naj delalec privoščiti si pijače ob nedeljah a ne toliko, kolikor omenjeni železničar: pijanosti naj se varuje vsak človek, posebno pa delalec, ki živi le od dela svojih rok in kateremu ne preostaja denarja. Dandanes se slišijo pogosto tožbe o pomanjkanju denarja, pa so sosebno delalci velikokrat sami krivi, da nimajo denarjev. V tem oziru je jako značilna sledeča zgodba, ki se je nedavno pripetila v francoskem mestu pri neki steklarni. Tamkaj delalci sosebno veliko trpe, ker vpihujejo steklo, a tudi veliko (12—16 gld.) na teden zaslužijo. Neki tak delalec je pa nedeljo popoldne prebil v gostilni in kavarni, dal si dobro postreči z jedjo in je tudi strastno igral. Ponedeljek zjutraj pride domu popolno brez denarja. Domu pridši je zmerjal ženo in otroke, tolkel ob mizo (v sobi ni bilo drugega hišnega orodja kakor miza, 2 stola, postelja in kovčeg: to je bilo vse), preklinjal je tovarnarja, češ, da je on kriv njegove nesreče in pomanjkanja. Francoski časnikar je vse to videl in skusil v tovarni in potem to v nekem časniku v Parizu objavil na veliko strmenje in začudenje ljudstva. — Če se tako ravna, kakor je storil gori omenjeni steklarski delalec, potem se ni čuditi revščini in zanikarnosti marsikatero delalske družine. — Vse drugače pa je pri nas na Kranjskem, n. pr. v tovarni na Jesenicah. Tam delalci večidel redno živijo, varčno gospodarijo in si omišljujejo tudi čedno hišno opravo. Ko je nedavno bival tu žid in videl lepo opravo v delalskih hišah, čudil se je temu in je celo smatral to za potrato. Mi pa pravimo: To je hvalevredno in lahko mogoče vsled varčnosti in rednega ter snažnega gospodarstva večinoma slovenskih delalcev na Jesenicah. — Veliko vrednost varčnosti v gospodarskem in nraavnem oziru nam pa predočuje sledeči dogodek: Pred nekaj leti so prišli trije mestjani-pogorelci prosit podpore v vas. Pridejo do neke hiše in slišijo, kako zelo je gospodar kregal hlapca, ker je pustil po noči na dežju ležati kratke konjske vrvi. Tu reče eden izmed njih: Tu bomo težko kaj dobili, kajti gospodar gleda na take malenkostne reči. Drugi pravi: „Pojdimo noter in poskusimo“. Zdaj stopijo

v hišo in prosijo podpore. Gospodar je prijazno sprejme, še bolj pa se čudijo, ko jim dobro postreže in je bogato obdaruje, rekoč: „Prav zavoljo tega, ker gledam na male reči in sem varčen, zamorem Vam obilnejše ustreči.“

Dandanes se res lahko denar zasluži, treba je le delalnih rok in dobre volje. A zasluženi denar prav porabljati, to je umetnost, katere ne umeje vsak. Ker se dostikrat denar trosi za nepotrebne reči, prigodi se lahko, da potem denarja primanjkuje za resnične potrebe. Pri tej reči je treba plašč po vetru obračati. Da bi ljudje varčno živeli, imeli bi večinoma vsega potrebnega dovolj, ne bilo bi treba pomanjkanja trpeti. Potem bi ne bilo toliko tožeb o slabih časih, ne zdihovale bi gospodinje, in otroci bi tudi kruha ne stradali.

Dobre so posojilnice, kjer gospodarji po nizki obrestni meri dobivajo denar na posodo; koristna so društva, kjer ljudje po nizki ceni živila kupujejo; jako važna so za razvoj in obstanek kmetijstva, če se kmetijski pridelki združno po možno visoki ceni prodajajo, in če se stroji, semena in druge kmetijske potrebe po možno nizki ceni kupujejo. Vse te in enake novodobne naprave so pridnim in varčnim gospodarjem v veliko korist, ne bodo pa dosti hasnile onim, ki ne znajo varčno gospodariti. Zgodi se namreč: da ljudje toliko bolj pijejo, kolikor bolji kup dobivajo vino in živila in kolikor draže prodajajo svojih pridelkov. — Potem jim bodo pa te novošegne naprave na dve strani brušen meč — pogubnejši, kot je bil le na eno stran ostri nož: dokler ni bilo takih zadržug.

III. Tretji steber družinske sreče je vernost ali pobožnost. Sv. Duh pravi, da je pobožnost za vse ljudi koristna in da ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja. To je: duhovne vaje, pobožnosti donašajo največ koristi ali dobička za sedanje in prihodnje življenje. Človeku namreč, ki v sreči z Bogom zedinjen živi, zvesto izpolnjuje svoje dolžnosti, v tem življenju ne pomanjka, česar potrebuje: po smrti pa bo prejel večno plačilo. Pobožnost je v tem, da svojo vero tudi po zunanje kažemo, spolnujemo brez strahu božje in cerkvene zapovedi. Pobožnosti nam je treba, da smo Bogu všeč in da dosežemo njegovo pomoč pri svojem dejanju in nehanju. Dajmo mi Bogu, kar je božjega, in vse drugo nam bode Bog privrgel. Zastonj čujejo čuvaji, ako Bog mesta ne varuje, zastonj zidajo zidarji, ako Bog mesta ne zida, to je: brez vspela se trudijo ljudje za srečo, ako Bog ne daje blagoslova.

Kristijanova vernost se kaže pri praznovanju Gospodovih dni: kjer so take dneve cerkve polne ljudi, kjer jih dosti pristopa k Gospodovi mizi, v gostilne pa le za potrebo, tam je božji blagoslov; tam je mir, pravica in zadovoljnost doma. Kjer pa možki med božjo službo okoli cerkve postopajo, gostilne obiskujejo, po stranskih kotih in v gozdih igrajo, tam ni sreče, ne blagostanja, ne veselja, ampak pogosto zdihovanje duhovnih pastirjev in starišev. To pa nikoli ni dobro za ljudi. Omeniti je bilo treba tega, ker se dandanes v tej zadevi slišijo pogosto glasovi tožbe ne le iz mest, ampak tudi z dežele. Ta razvada in ponočevanje, popivanje in razgrajanje ob Gospodovih dnevih je gotovo krivo, da ni božjega blagoslova na polju in pri delu, in da si marsikatera hiša in družina opomoči ne more. Pobožnost nam pridobiva božjo večnost in kliče nad nas božji blagoslov; brezbožnost pa nam jemlje božjo ljubezen in njegovo pomoč. Kako srečen je kristjan, ki živi v trdni veri in v živem upanju in ki redno obiskuje božjo službo ob Gospodovih dneh, — kajti ondi dobiva obilne milosti. Te ga podpirajo pri delu, v skrbeh, v težavah in izkušnjavah. Podoben je tak človek modremu možu, kateri je sezidal svojo hišo na skalo in ko se je vlila ploha in so prišle vode in so vetrovi pihali, ni padla hiša, zakaj vstavljena je bila na skalo.

Verni Slovenci, ohranimo tedaj nauke vere Kristove, kakor najdražji zaklad. Ne sramujmo se je nikdar, očitno jo kažimo, koder treba. Potegujmo se zanjo, izpolnimo radi in vsikdar Gospodove zapovedi, ki nam svetijo kakor prava luč v zemeljskem življenju.

K sklepu naj sledijo besede, katere je pisal dopisnik nekega dunajskega lista: Veselje do dela, delalnost, varčnost in previdnost pri gospodarstvu, red, snažnost, vernost in pobožnost: to so glavni pogoji in to je podlaga blagostanju vsake družine.

Zupnik A. K.

Sveta noč

Samuel (eden izmed pastirjev):

Kaj se žari in plameni
Na nebem tam oboku.
Li mesto Betlehem gori?
O Jahve — — Ne! To ogenj ni!
Tovariši na noge!
Vstanite!

Prvi pastir (plašno, zakrivaje si oči vsled silne svetlobe):

Kaj pomeni to,
Da obzorje je svetlo?

Drugi pastirji:

O Bog! Pogina reši nas!

Angelj:

Ne bojte se. Oznanjam Vam
In ljudstvu vašemu veselje!
Ker Kristus danes k Vam prišel je,
Ki je Gospod, Mesija sam,
In to vam bodi znamenje,
Dobili boste detijce,
V pleničice povito
Ter v jasli položeno.

Zbor angeljev:

Čast, hvala Bogu na višavi
Zemljanom vam bednim pa mir.
Cvetlice vse
In stvarstvo celo
Raduje se.
Se kralj rodil
Zemljanov bednih
je Rešenik

(Potje vedno bolj in bolj pojemlje in utihne).

Samuel:

Ste čuli?
Rodil se je Mesija,
Ki ga je Bog obljubil
Tako v raju že Adamu,
Očaku Abrahamu.
In Izraelu.
Vstanite!
In pojdimo do Betlehema,
Da počastimo kralja,
Da počastimo njega,
Ki bo odrešil svet.

(Odhajajo.)

F. Kraljič.

Rosite ga, nebesa, od zgoraj, in oblaki dežujte pravičnega!

(Izaija 45, 8.)

Tako je vzdihovalo bedno človeštvo v starem zakonu po obljubljenem Odrčeniku. Po prvem grehu je prešel ves svet satanu v oblast. On pa je s svojim jarmom vedno bolj in bolj pritiskal človeštvo v strasti ter dušno in telesno bedo. Res obupati bi bil moral ubogi črv zemlje, ko ne bi bil imel zagotovila, da pride On, katerega je Bog v svoji dobrotljivosti in usmiljenosti obljubil takoj v raju po grehu prvih starišev. Takrat je govoril peklenški kači: „Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, in med tvojim in njenim zarodom; ona ti bo glavo strla in ti boš nje peto

salesovala.“ Te besede božje: navdajale so še ljudi z upanjem, da se enkrat oslobode suženjstva satanovega ter postanejo zopet otroci božji.

Iz lastne moči si ni moglo človeštvo nič več pomagati, kajti preveč je bilo oslabeledo pod bremenom greha. In to so tudi sami čutili ne-le Judje, kot izvoljeno ljudstvo, ampak tudi vsi paganski narodi. Vsi, vsi so spoznali, da tako ne more več dalje iti. Spoznali pa tudi, da na zemlji ni pričakovati odrešenja nego le od zgoraj.

„Nebesa, rosite ga, oblaki, dežujte ga!“ bil je obupen klic vseh Adamovih otrok. Vse, vse je hrepenelo, koprnelo po Njem, ki je življenje vsakega bitja, kakor hrepeni razsušena zemlja po blagodejnem, poživljajočem dežju.

In, ali ni morda tudi naše srce potrebno to-lažbe, željno krepila, ki mu ga more dati le Bog! Da, da, tudi naša duša je žejna Njega, ki ji je življenje. Pripravljajmo se tedaj na Njegov prihod z vso resnobo. Pripravimo mu dostojno svoje srce, da pride vanje s svojo milostjo ter nas osreči s svojo božjo ljubeznijo. Ali ni morda dandanes tudi žalostno na svetu? Ali ne tare beda človeškega rodu, kakor ga je trla v starem zakonu? Da, da, v marsičem je sedaj žalostnejše; nego je bilo takrat.

Svet je odstranil Boga iz svojega srca in kliče — non serviam — ne bom se Ti pokoril, kakor je rekel nekoč prvi človek. In kaj se pravi, biti brez Tebe, vidi sedaj nesrečni človeški rod.

Kjer si Ti, o Gospod, tam so nebesa, brez Tebe pa je povsod pekel. Moč pekla se kaže danes na tem svetu, kakor prej le malo kedaj. Človeštvo pa išče pomoči in zopet upira na Te svoje oči: „Nebesa, rosite ga, oblaki dežujte ga!“ ponavlja se zopet križem sveta.

Resen čas je, sedaj je čas pokore. Vedimo se po navodilih Matere sv. Cerkve! Ne zapravljajmo časa, ki nam v njem prihaja izveličanje, temuč porabimo ga, uravnajmo Gospodu pot v svoje srce, da smo ob njegovem prihodu pripravljani za njega milost in ljubezen. Še-le potem, če se bomo vredno pripravili, smo čutili v sebi tudi ono blaženo srečo, kojo deli Bog onim, ki ga ljubijo. Veselili se bomo tudi mi s pastirji, ki so pred devetnajst sto leti zrlji, ponižno moleč, Blagor sveta v bornem betlehemskega hlevu. In če se bomo vedno tako vneto pripravljali na Njegov prihod, upajmo, da ostane s svojo milostjo v naših srcih do konca naših dni ter nas enkrat vzame v nebesa: ga častit in slaviti na veke!

M. Š.

Ni Boga!?

Dixit insipiens in corde suo:
Non est Deus.
Govoril je neumnik v svojem
srci: Ni Boga. (Ps. 13, 1.)

Kdo je On, da jaz bi ga poslušal.

Jaz, ki sem svoboden, bog sam svoj.

Da slasti sveta ne bi okušal;

Bi imel sè svetom vedni boj?

Kaj je vera? — Za brezzobce stare.

Cerkev? — Skup nespažnetnih ljudi.

Bog? — duševne to so le prevare,

Ki jih v srcu našem strah rodi. —

A neumnež kaj potem modruješ.

Kaj hodriš se, kaj ti vzbuja strah? —

Če ni Boga, kaj se še bojuješ

Proti Njemu. — slabi zemlje prah?

Če potres je, ali ogenj strašni.

Ploha silna, ali hud vihar.

Kaj pogled v nebo vzdiguješ plašni.

K Bogu kličeš: Bog, vladar!

Če si Bog, kaj, vzdigni se, ukaži

Saj narava ti poslušna bo!

Kaj bojiš se? Svojo moč pokaži!

Kaj plašno oziraš se v nebo? —

Vedite stvari — bogovi močni. —

Da ste zemlje prah le ter pepel.

Da le kogar čuva Bog mogočni,

Miren je v nesreči in vesel.

o. Dragomil.

Betlehemsko dete.

Minulo je 1899 let, odkar je prišel na svet naš Gospod Jezus Krist.

Na betlehemske planjavi v polpodrtem hlevu še je rodil Kralj kraljev — Stvarnik vseh ljudi. Njegova mati, devica Marija, ga je povila v revne plenice in položila v jasli. — O nerazumljiva revščina nebeškega kralja, kateremu prepevajo v nebesih neštete trume angeljev: „Svet, svet, svet Bog vojnih trum! Nebo in zemlja sta polna Tvoje časti!“ — O neskončna ponižnost Vladarja nebes in zemlje, ki je vsotvaril vse iz nič, ki je rekel: „Bodi luč“, in bila je luč! Brezmejno se je ponižal, da bi spravil človeški rod z Bogom, ga osrečil, ga izveličal. — Kako je vendar ljubil Jezus človeški rod! Zapustil je nebeško veličastvo, svoj Božji prestol, prišel na zemljo, v dolino solz, med revne Adamove otroke, postal jim v vsem popolnoma enak, da bi vse rešil trde sužnosti hudobnega duha ter vse pridobil za se. Na svet je prinesel ljubezen, da bi zadovoljil človeškemu srcu, ki je nemirno, dokler se ne topi v ljubezni Božji.

Res, Jezus ni prišel zastoj na svet. Kar je želel je tudi dosegel. Pridobil je človeška srca za se. V teku devetnajstih stoletij si je osvojil milijone in milijone človeških src. Koliko svetih mučenikov je že šlo zanj v smrt! Najhujše muke so prestali iz ljubezni do njega. Milijone ljudi je iztrgal iz satanovih rok, pripeljal jih v kraljestvo resnice in ljubezni ter jih osrečil za večno. Neštete vrste svetih devic so ostale njemu zveste in so ohranile čista srca Jezusu — svojemu ženinu. Kralji, cesarji, knezi so se mu klanjali, občudovali njegovo brezmejno ponižnost in ljubezen. Mogočnjaki in reveži so ga ljubili, posvetili so mu in mu podarili svoja srca.

Tudi koncem devetnajstega stoletja živi v človeških srcih ljubezen do Odrešenika narodov. Ponižno, revno betlehemsko Dete si je osvojilo srca, katera blaži, osrečuje, napolnjuje z Božjo ljubeznijo. Po širni zemlji Jezus kraljuje v tabernakljih pri olikanih in neolikanih narodih. V ljubezni vodi svoja ljudstva, kot dober pastir pase svoje zveste ovčice.

Naj zmaguje, naj kraljuje, naj vodi v ljubezni človeški rod tudi v novem, dvajsetem stoletju ponižno, milo betlehemsko dete.

A. M.

Spominji na mojega očeta in na † Magdaleno Gornikovo.

Ko so moj ljubi oče ležali na smrtni postelji, naročili so mi, naj jih priporočim v „Danici“ v molitev. Ker so bili njen zvesti čitatelj, upam, da ne bo zavrgla, preljuba „Danica“, te njihove in moje prošnje. Ne bo kaj posebnega, bili so navaden človek, vendar ne rečem, da ne bi bilo ničesar, kar je zanimivo. Vsak posamezni človek ima kaj, in je česa izvanrednega doživel, v vsakem človeku se vidijo čudna pota Božje previdnosti, od vsacega človeka se lahko učimo.

Ne bom pravil, kje so bili rojeni in kedaj, kje so vse živeli. Opomnim le tega, da so bili nekdanj tudi orglalec; opravljali so to službo v Podgrajah in pri Novi Štifti, kjer so bili cerkvenik pri bratu duhovniku. Hodili so orgljat v Dolenjo vas pri Ribnici. Pozneje so bili posestnik celo treh hiš, ali kot Job so vse izgubili, ne po zapravljenosti, ampak po nesreči, po bolezni. Rekli so večkrat: „Bog je dal, Bog je vzel, Gospodovo ime bodi češćeno!“ Nazadnje so morali celo služiti. V šolo so dajali tri sinove, ali le pri meni so doživeli in uživali sad svojega truda. Kar so si prislužili, s tem so mame podpirali, da so me izšolali. Tako se njim in dobrotnikom zahvaljujem, da sem prišel do stanu, v katerem sem silno zadovoljen, da ne menjam z nobenim stanom na svetu. Zato jim rad podam te vrstice v hvaležen spominj. Hvala tudi ob enem vsem, ki so me podpirali!

Iz dijaških let opomnim posebno to, da so mi vedno pisali, naj se priporočujem Materi Božji; ni bilo pisma, da ne bi bili tega

omenili. O da bi to storili tudi drugi očetje, ki imajo svoje otroke v šoli, gotovo bi bili obvarovani mnogih nesreč. Hvala Vam, ljubi oče, za te lepe nauke, prav je, da ste to storili, sedaj še bolj spoznam, kako dobro je, da se dijak priporočuje Mariji. Ko sva se še nazadnje menila, so rekli, da ni dneva, da me ne bi še sedaj priporočili Mariji, posebno s tisto molitvico: „O Gospa moja, o Mati moja...“ Upam, da me bodo tudi po smrti še priporočevali, da bom mogel biti dober Marijin otrok, vreden duhoven Njenega Sina Jezusa Krista. Sploh so posebno častili Marijo. Če prideš dragi bralec kedaj v mojo rojstno vas, Globelj, v župniji Sodraški, stoji pri cesti blizu moje rojstne hiše lepa kapelica, posvečena Materi Božji, brez madeža spočeti; veljala je okoli 400 gld., sezidali so jo moj oče na svoje stroške. Na sprednji strani ima napis: „Spomni se, da te Božje oko povsod vidi!“ Lep nauk, da bi ga človek le vedno imel pred očmi in se vedel po njem.

V zadnji bolezni so se vedno priporočevali Mariji; obžalovali so le, da se ne morejo več tako z otroško zaupnostjo kot nekdanj. Gotovo je bila bolezen temu vzrok, ker so jim pešale moči; imenovali so Marijo svojo „mamico“. Njena podoba je morala viseti blizu njih, da so mogli misliti na Marijo. Ker so tako zaupanje imeli do Marije, mislil sem, da bodo morda umrli na soboto, ki je Mariji posvečen dan, pa niso v saboto, vendar pa na Marijin dan, praznik Marijnega darovanja, 21. novembra t. l. Tako se je vendar le spolnilo: „Kakor v življenju, tako v smrti.“

Dalj časa so pešali, videlo se jim je, da dozoravajo za večnost. Bili so v bolezni večkrat prevideni s sv. zakramenti, v 11 dneh osemkrat. Opomnim še to, da so hodili k meni k spovedi, prej pa k svojemu bratu duhovniku. Večkrat sem jim dal sv. odvezo na zadnjo uro. Popolno so bili vdani v Božjo voljo, vendar bi bili raji umrli kot ozdraveli in ta želja se jim je izpolnila. Ko so jih znanci in prijatelji, katerih so imeli precejšnje število, obiskovali na smrtni postelji, dajali so jim kaj lepe nauke, naročevali so jim, da naj dobro čas porabijo, posebno čas mladosti. Ko hoste slišali, da bo pozvonilo, molite za me, so rekli: brešno za na pot je že pripravljeno, da grem na pot. Ko sem jih izpraševal, kaj bi še radi, so rekli: „Ničesar več, le nebesa bi še rad.“ Blagoslovili so nas vse otroke; (jaz službujem blizu doma, četr ure daleč) in upam, da se bo spolnila obljuba Božja nad nami, ki pravi: „Očetov blagoslov otrokom hiše zida.“ Izmed vseh otrok sem bil jaz najbolj srečen, ker so me skoraj vsak večer blagoslovili, ko so bivali pri meni. Škoda, da se ta navada menda malo spoštuje, in vendar se meni zdi jako lepa in gotovo tudi koristna. Ko so bili še bolj pri moči, brali so mi pri jedi opoldan 1 poglavje iz sv. pisma nove zaveze, posebno iz sv. evangelistov, da sva tako tudi za dušo kaj poskrbela. Tako navado imajo po samostanih in meni je jako po všeči; vsem jo priporočam. Spominjam se še tega iz otročjih let, da smo imeli navado vsako jutro in zvečer skupaj moliti. Kako redka je skupna jutranja¹⁾ molitev in vendar, kako imenitna! Pregovor

¹⁾ Na Gorenškem sluje še pogosto. Gospodarji ne pripuščajte poslom, tudi po leti ne, da ne bi molili skupne molitvice, vsaj kratke, kadar je res več dela. To je tem ljudem dela, kadar je molitvi čas! Če je pa kdo kliče k zganju, takrat ni nikoli dela. Pitju je vselej čas!

pravi: „Kakeršna molitev, tako življenja; reče se pa tudi lahko: „Kakeršna jutranja molitev, tak bo tudi dan.“ Nikoli niso trpeli, da bi bili sinovi ponočevali: Ekrat so šli gledat, če je starejši sin doma po noči; ni ga bilo; gredo v krčmo v drugo vas, v domači vasi ni bilo krčme; ali tudi tam ga ni bilo. Da ga niso dobili ne doma ne tam, provročevalo je to, da je tisto noč slučajno spremenil svoje ležišče. Ne morem si kaj, da ne bi obžaloval te grde navade, ponočevanja. Večji del so temu krivi zanižni očetje,¹⁾ ker so premalo ostri, kot Heli v stari zavezi.

Tako vidiš, ljuba „Danica“, kako je res, da ima vsak kaj dobrega na sebi, da se lahko kaj učimo od njega. Ali še nekaj bolj zanimivega Ti povem, kar so oče doživeli. Sicer ne vem, ali bi povedal ali ne, in ali boš priobčila ali ne; pa naj si bo tako ali tako, povedal bom. Gotovo si kaj slišal, dragi bralec, o pokojni zamaknjeni Magdaleni Gornikovi; nekaj je tudi „Danica“ že povedala; nekaj je prinesel „Venec“. Naj še to povem, kar so pravili moj oče. Tega pripominjam, da so oče zakopani zraven nje; naj bo, saj sta bila v življenju velika prijatelja. Že poprej so mi oče večkrat povedali kaj o nji. A ko sem videl, da se bližajo koncu, vprašal sem jih, če še kaj vedo o nji. Vedeli so mnogo, a tudi pozabili. To so pa še vedeli, kako so videli, ko je dobila rane Kristove. Bila je takrat doma v veži. Bil je nazoč tudi duhoven, njihov brat, moj stric. Na rokah so videli takrat pike. Oče so jo tudi večkrat vozili v Sodražico ali k Novi Štifti; zaupala se je le njim, da so jo po lahko vozili. Ker je imela stran odprto, morali so čez jarke voziti počasi, da ji ni šla kri iz rane. To in še mnogo drugega so videli oče na svoje oči, naj reče potem kdo tako ali tako. Sploh pa da človek ne je in ne pije kakih 46 let, to je več kot kaka bolezen, kakor razlagajo nekateri zdravniki. Tako bolezen bi si želel jaz in še marsikateri. Da ni, jedla od kakega 14. leta pa do svoje smrti ko je bila stara 59 let, priča temu so še 3 živeče sestre, jedno sem že jaz pokopal, in priča je brat, ki še živi na njenem domu. Vsi ti lahko prisežejo, ko bi bilo treba. Želeti bi le bilo, da se vse zbere, kar se ve od nje. Vse bi storilo lepo celoto, marsikaj zanimivega bi se izvedelo; vsaj † Magdalena, rekel bi, je bila slovenska Katarina Emerihova.

Da se konečno zopet vrnem k svojemu rajnemu očetju, naj pohitim do sklepa. Pogreb so oče imeli jako lep; prišlo je 6 bližnjih duhovnov-sosedov in veliko družih ljudi. Hvala vsem, posebno preč. gg. duhovnim sobratom. Dal sem natisniti na mrtvaške podobice to-le: „Prosim Te, pomagaj mi! Ne moti se: Sodbe Božje so drugačne, kakor človeške. Matija Janež, umrl na Gori, dne 21. nov 1899. l v 76 letu. Verujem v Tebe, ker si neskončno resničen. Upam v Tebe, ker si vsemogočen, neskončno dobrotljiv in usmiljen. Ljubim Te nad vse, ker si neskončno popolen in ljubezniv. (Odp. 7 let in 7 kvadragen vsakokrat). Gospod, daj jim večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti! Naj v miru počivajo! Amen. (Odp. 200 dni, če se moli trikrat.) O Marija, Mati Božja in Mati usmiljenja, prosi za nas in za umrle! (100 dni

¹⁾ Dobro, g. pisatelj. — A mi pravimo: vselej krivi! Gospodar brez hišnega reda ni gospodar. Lepo življenje je prva stvar. Uredn.

odp onkrat na dan). Ne pozabi: Ti si sedaj, kar sem bil jaz; kar sem jaz sedaj, boš tudi Ti, morda kmalu. Porabi čas prav, posebno čas mladosti Ljubi Jezusa, časti Marijo!“ Tako sem napisal. Gledal sem, da na tako majhen prostor spravim kaj takega, kar bo koristilo njim in drugim. Odpustki naj zatežejo njim, nauki naj bodo pa za žive, kot plačilo, kar bodo njim pomagali. Ker bi bili silno radi videli, da bi bil naredil kmalu župnijski izpit, hotel sem jim ustreči in jim napraviti še to veselje. Ker sem videl, da bodo težko čakali spomladi, zato sem šel v jesen in tako pohitel s skušinjjo.

To sprejmite, ljubi oče, v hvaležen spominj za vse, kar ste mi dobrega storili. Veliko se mi je Vam zahvaliti, naj Bog in Marija vse obilno povrneta, posebno s tem, da Vas kmalu sprejmeta v nebesa, to ste želeli na smrtno uro. Sedaj pa tega še veliko bolj želite. Ker so sodbe Božje drugačne kot človeške, prosim vse, katerim pride to branje v roke, naj se spomnijo mojega očeta. Če moli vsak naročnik 1 očenaš, koliko molitve bo to, kolika tolažba njim! Posebno prosim Vas, preč. gg. mašnike, spomnite se jih pri sv. maši. Ko bom čul, da so Vam kateremu oče ali mati umrli, vrnil bom tudi jaz Vašim ranjnim.

Da boste vsi še rajši molili za njih, naj k sklepu povem sledeči izgled: Na Laškem, v nekem frančiškanskem samostanu, je umrl redovnik. Živel je jako vzgledno, da so rekli njegovi sobratje ko je umrl: „Naš svetnik je umrl.“ Ker so bili zagotavljeni, da je v nebesih, niso nič molili zanj, ampak so se še priporočevali v molitev. Ko se tako pogovarjajo o njegovem čednostnem življenju, zagledajo naenkrat njegovo podobo pred seboj. Plamen to obdaja in besede slišajo: „Drugačne so sodbe Božje, drugačne sodbe človeške; molite za me, ker veliko trpim v vicah.“ Na to še pristavi prikazen: „Nihče ne verjame, kako natanko sodi Bog, in kako ostro kaznuje v vicah tudi najmanjše pregreške.“ Prikazen izgine; sobratje pa so pohiteli, da pomagajo trpečemu sobratu iz vic. Tako prosim tudi jaz: Pomagajte mojemu očetju. Molimo pa drug za drugega, da bomo izveličani.

Ekspozit Dominik Janež.*)

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva

Nameni za mesec december 1899.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen:

Krščanska ponižnost.

b) Posebni nameni:

22.) † **Sv. Flavijan.** Katoliški poslanci in uradniki. Duhovska semenišča in tisti gospodje, ki bodo prejeli te dni sveto mašniško posvečenje.

23.) † **Sv. Servul.** Častniki. Obvarovanje pred nenadno smrtjo. Zabranitev nesrečnih zakonov. Družba božje besede.

24.) **Četrta adventna nedelja.** Sveti večer. Otvoritev »svetega leta« v Rimu. Krščansko praznovanje sv. noči. Ljubezen do siromakov zavoljo Krista

*) Glede na Vašo ponudbo prosimo pač večkrat kaj. Uredn.

25.) **Sveti božični dan.** Duhovno prenovljenje narodov v Kristu Otroška zavetišča. Mir med narodi.

26.) **Sv. Štefan** Velikodušna ljubezen do sovražnikov. Važne trgovske zadeve. Bolnišnice.

27.) **Sv. Ivan, evangelist.** Razširjanje pobožnosti do Srca Jezusovega. Duhovniki in obhajanci. Družba usmiljenih sestra.

28.) **Nedeljni otročiči.** Vzgoja in ljudska šola. Krepka podpora »dejanju sv. detinca« in odkupljevanju paganskih otrok.

N.

Raznoterosti.

Vsak dan eno „Češčeno si Marijo“. Pred kratkim so pripeljali v bolnišnico bolnika, kateri že več let ni prejel svetih zakramentov, kakor je sam pravil. Bil je zelo oduren pri svojem vedenju in ni se videlo, da ima še kaj vere. Da še zasramoval je rad cerkev in njene služabnike. Njegova bolezen je bila huja. Usmiljene sestre in duhovniki so mu vedno prigovarjali, da naj se da prevideti; a zaman. Ko ga je neko noč bolezen posebno hudo zgrabila, želel si je v svoji obupnosti smrti. Kmalu pa pravi usmiljeni sestri, ki mu je stregla: „Izpovedal bi se rad.“ Razkril je nato dotični usmiljenki vse svoje prejšnje pregrešno življenje in pristavil: „A jedni obljubi sem z mirom zvest ostal. Svoji materi sem ob njihovi smrtni postelji obljubil, da bodem vsak dan izmolil vsaj jedno „Češčeno si Marijo“. Rekli so mati: „Kdor k ljubi Božji porodnici vsak dan moli, ne bode pogubljen“. Ne iz pobožnosti, ampak iz navade sem jo molil vsak dan. Ko sem se po noči spomnil teh besedi svoje matere, občutil me je stud nad dosedanjim življenjem in občutil sem v srcu željo, da se spravim z Bogom.“ — Drugo jutro se je ves v voljo božjo udan izpovedal in bil obhajan. Živel je še nekaj tednov v največji pobožnosti in je spokojen mirno v Gospodu zaspal.

F. S.

Marija vedne pomoči. Pred nekaj leti je ležal v bolnišnici na Dunaju ubog nekatoliški posel Strežnica je pometala sobo in spravila smeti v kot. Iz njih se pokaže kos papirja, in posel jo poprosi zanj. Bila je podobica. Osnaženo nalepi na močen papir, da ji napraviti okvir in išče v potrebah pri tej podobici pomoči. Kmalu nato je ta posel prestopil v katoliško vero. Podobica pa je bila: Marija vedne pomoči: Ni bila zastoj njegova pobožnost do prečiste Device: sprosila mu je luč prave vere. — Znane so besede Pija IX. o Mariji vedne pomoči: „Imejmo veliko pobožnost do Naše ljube Gospe vedne pomoči, kajti ta gospa zamore rešiti ves svet.“

F. G.

V popolnitev poročila „Stara ljubljanska gimnazija iz prejšnjega v novo poslopije“ bodi pripomnjeno, da je med vabljenici prisostoval ob blagoslovljenji tudi franč. župnik o. Hugolin Sattner. (Gl. „Dan.“ st. 400).

Božične igre v Marjanišču bodo kakor doslej tudi letos. Predstavljal se bo božični oratorij z 9 podobami in s petjem. Bodo pa ob teh dnevih: 26. in 31. decembra t. l. in 1., 6. in 7. januarija prihodnjega leta, torej na vse praznike in božične nedelje. Začetek je vselej ob peti uri zvečer. Cene so od 20 do 50 kr.

Miklavževa darila. Kakor že mnogo let sem, je tudi letos dobri Miklavž prinesel na „porto“ tukajšnjega uršulinskega samostana raznovrstne obleke za 12 deklic, ki hodijo v samostansko šolo. Za revne učenke je to velika dobrotā. Z lepim vedenjem in pridnim učenjem se trudijo pokazati svojo hvaležnost. Blagemu dobrotniku in dobrotnici poplačaj mili Bog!
St.

Listek.

Njega svetosti Leonu XIII. se je ušibilo pred 3 tedni vsaj po nekolikem zdravje. A že 7. t. m. je državni tajnik kardinal Rampolla obvestil diplomatske zastopnike, da je to prehlajenje malenkostno. Osebni zdravnik dr. Lapponi je le iz previdnosti priporočal bolniku nekaj dni nikarti zapustiti sōbe.

Nj. emin. kard. Missia — dospevsēga v Rim — je papež potem bil res v stanu osebno že sprejeti 11. t. m. Ob 1/12 tega dne je bil pri njem v zasebnem zaslisanji Na to so stopili do papeža še kardinalovi spremljevalci: novomeški prošt dr. Sebastijan Elbert, graški kanonik Fran baron Oer ter goriški k. nadšk. tajnik Zamparo. Ob tej priliki je sv. oče omenjal bivšega graškega k. š. Zwerger-a, ki je po papeževem spominjevanji vsako leto sem priromal, „da bi videl naslednika sv. Petru.“ Dan na to, 12. t. m. so se v avstrijskem poslaniškem poslopiju „Palazzo Venezia“ predstavili vsi avstrijski uradniki novemu kardinalu — to činevanje namreč veljaj posebno še kronskemu kardinalu, kar je kneznadškof Missia. Sijaj je bil ob tem sprejemu velik. Došli so sem razun mnogovrstnih cerkvenih dostojanstvenikov tudi tujdržavniški odličnjaki; med njimi ruski in pruski poslanik — Vsakemu novo izvoljenemu kardinalu se v naj prvo izroči vrhuglavna čepica. prav škrlatne barve, „Soli Deo“ imenovana. Kardinalu Missia jo je nalaščno poslanstvo iz Rima doneslo v Gorico junija t. l. (gl. „Dan.“ st. 200 in st. 280) — Na to prejme avstrijski kardinal iz cesarjevih rok škrlatni biret. Ta se je kardinalu Missia izročil 27. junija t. l. v pridvorni dunajski kapeli. Cesarja je nadomestoval ob njega bolehnosti takrat prestolonaslednik Fran Ferdinand. — Kot tretji znak svojega odličnega poklica pa prejme prav iz papeževih rok vsak kardinal široki trivoglati klobuk, omrežen s premnogimi kosami, istotako škrlatove barve. — Papežu se uklonit in po ta klobuk se je z označenim spremstvom to pot podal kard. Missia v Rim. — Že poprej oznanjeni tajni in očitni konzistorij je telesno sopet okrepljeni Leon XIII. mogel obvrševati 14. t. m. sam. Tu je goriškemu kardinalu oddal papež škrlatni klobuk-trivogelnik, najvišji znak kardinalskega dostojanstva. Kardinalu Missia je bila tukaj odločena cerkev sv. Štefana na rimskem hribu Celiji, radi svoje okrogle oblike „S Stefano Rotondo“ zvana. To je sedaj prav za prav njega „župnijska cerkev“ v Rimu. V tej cerkvi sta pokopana ssv. Prim in Felicijan. — 21. t. m. jo je kardinal slovesno vposestil. Kedaj je tu v tej cerkvi sv. Štefana dan asistenčno službo opravljal pri altarji. Po Gregorji XIII. je bila namreč kot beneficij podeljena kolegiju „Hungarico Germanicum“ in Njega eminenca je bil v Rimu gojenec temu vstavu.